

CÁC NƯỚC ĐÔNG NAM Á (từ cuối thế kỷ XIX đến đầu thế kỷ XX)

1. QUÁ TRÌNH CHỦ NGHĨA THỰC DÂN XÂM LƯỢC CÁC NƯỚC ĐÔNG NAM Á

- Giữa thế kỷ XIX, chế độ phong kiến ở hầu hết các nước khu vực Đông Nam Á lâm vào khủng hoảng kinh tế, chính trị, xã hội → Thực dân phương Tây mở rộng và từng bước hoàn thành việc xâm lược các nước Đông Nam Á, trừ Xiêm.

+ In-đô-nê-xi-a trở thành thuộc địa của Hà Lan.

+ Phi-lip-pin là thuộc địa của Tây Ban Nha, từ sau 1898 thuộc địa của Mỹ.

+ Miến Điện, Mã Lai là thuộc địa của Anh.

+ Việt Nam, Lào, Cam-pu-chia thuộc địa của Pháp.

2. PHONG TRÀO CHỐNG THỰC DÂN HÀ LAN CỦA NHÂN DÂN IN-ĐÔ-NÊ-XI-A. (SGK)

3. PHONG TRÀO CHỐNG THỰC DÂN Ở PHI-LIP-PIN. (SGK)

4. PHONG TRÀO ĐẤU TRANH CHỐNG THỰC DÂN PHÁP CỦA NHÂN DÂN CAM-PU-CHIA

- Năm 1863, Pháp gây áp lực buộc vua Cam-pu-chia phải chấp nhận quyền bảo hộ. Hiệp ước 1884 biến Cam-pu-chia thành thuộc địa của Pháp. Nhiều cuộc khởi nghĩa chống Pháp diễn ra sôi nổi.

Khởi nghĩa	Si-vô-tha	A-cha Xoa	Pu-côm-bô
Thời gian	1861 - 1892	1863 - 1866	1866 - 1867

Địa bàn hoạt động	U-đong và Phnôm-Pênh	Các tỉnh giáp với biên giới Việt Nam	Lập căn cứ ở Tây Ninh, liên kết với nghĩa quân của Trương Quyền và Thiên Hộ Dương
Diễn biến	- Tấn công U-đong và Phnôm-Pênh - 1892, Si-vô-tha qua đời.	- Từ vùng núi Thất Sơn, A-cha Xoa lấy Châu Đốc, Hà Tiên làm bàn đạp đánh về Campuchia, có lần chiếm Cam-pốt và áp sát Phnôm-Pênh. - 1866, A-cha Xoa bị bắt, khởi nghĩa chấm dứt.	- Từ Tây Ninh tấn công về Campuchia, kiểm soát Paman, tấn công U-đong. Năm 1867, ông hi sinh. Thể hiện tinh thần anh dũng, bất khuất của nhân dân Campuchia và là biểu tượng về liên minh chiến đấu của nhân dân Việt Nam và Campuchia.
Kết quả	Thất bại		

5. PHONG TRÀO CHỐNG THỰC DÂN PHÁP CỦA NHÂN DÂN LÀO ĐẦU THẾ KỶ XX

- Năm 1893, Lào trở thành thuộc địa của Pháp, nhân dân Lào đã tiến hành nhiều cuộc đấu tranh chống ách nô dịch của Pháp. Tiêu biểu là khởi nghĩa Pha-ca-đuốc (1901-1903) và khởi nghĩa trên cao nguyên Bô-lô-ven do Ong Kẹo và Com-ma-đam chỉ huy kéo dài 37 năm (1901-1937).

- Hạn chế: Các phong trào cuối cùng đều thất bại do mang tính tự phát, thiếu đường lối đúng đắn và tổ chức mạnh.

* Ý nghĩa: thể hiện tinh thần yêu nước và đoàn kết của nhân dân Đông Dương.

6. XIÊM (THÁI LAN) GIỮA THẾ KỶ XIX - ĐẦU THẾ KỶ XX

- Giữa thế kỷ XIX, đứng trước sự đe dọa xâm lược của thực dân phương Tây các triều đại Rama thi hành chính sách “đóng cửa”. Đến thời vua Rama IV, ông đã mở cửa buôn bán với bên ngoài, lợi dụng sự kiềm chế lẫn nhau giữa các nước tư bản để bảo vệ độc lập.

- Năm 1868, Chu-la-long-con lên ngôi (Rama V), tiến hành cải cách:

+ Kinh tế - xã hội:

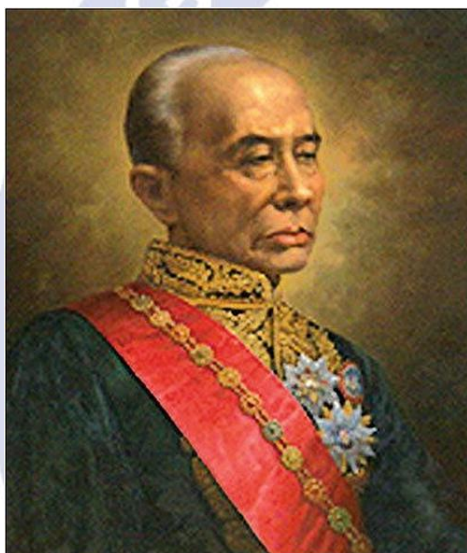
- Nông nghiệp: xóa bỏ chế độ nô lệ vì nợ, giải phóng số đông người lao động; xóa bỏ nghĩa vụ lao dịch cho nông dân; giảm thuế ruộng → nâng cao năng suất lúa, xuất khẩu gạo và gỗ tẻch.
- Công nghiệp: khuyến khích tư nhân bỏ vốn kinh doanh, xây dựng các nhà máy, mở hiệu buôn và ngân hàng.

+ Chính trị: cải cách theo khuôn mẫu phương Tây.

+ Ngoại giao: thực hiện chính sách mềm dẻo, vừa lợi dụng vị trí nước “đệm” vừa cắt nhượng một số vùng đất phụ thuộc để giữ gìn chủ quyền của đất nước.

- Ý nghĩa: Xiêm giữ vững nền độc lập.

- Tính chất: là cuộc cách mạng tư sản chưa triệt để.

Rama IV - Mongkut

Rama V - Chulalongkon

Câu hỏi ôn tập

1/ Hãy cho biết nguyên nhân thất bại của các cuộc kháng chiến chống thực dân xâm lược của nhân dân ba nước Đông Dương?

2/ Hãy so sánh giống và khác nhau của cuộc cải cách của Ra ma V ở Xiêm với cuộc Duy tân Minh Trị ở Nhật Bản dựa trên các mục tiêu: thời gian, mục tiêu, kết quả, tính chất - ý nghĩa.